

Другий національно визначений внесок України до Паризької угоди

Вступ

Україна, як Сторона Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (далі – РКЗК ООН) та Паризької угоди, визнаючи необхідність ефективного та послідовного реагування на нагальну загрозу зміни клімату та відповідно до рішення 1/СР.19, підготувала свій Другий національно визначений внесок (далі – НВВ2). Україна має на меті скоротити викиди парникових газів (далі – ПГ) у 2035 році на 68-73% від рівня 1990 року.

Україна зробила значний внесок у скорочення глобальних викидів ПГ. Водночас повномасштабне військове вторгнення Росії в Україну чинить руйнівні наслідки для української економіки та створює критичні загрози для громадян та довкілля, що обумовлює значну невизначеність при плануванні та реалізації цілей сталого низьковуглецевого розвитку України в середньо- та довгостроковій перспективі. Найбільш руйнівних наслідків агресія Росії мала для енергетичного сектору країни та стану її енергетичної безпеки – понад 18 ГВт електрогенеруючих потужностей знаходяться наразі на тимчасово окупованих Росією територіях України, включаючи найбільшу в Європі Запорізьку атомну електростанцію. Незважаючи на повномасштабне військове вторгнення Росії в Україну, Україна здійснює кроки з декарбонізації економіки та збільшує підтримку заходів з енергоефективності та розвитку відновлюваної енергетики.

У жовтні 2024 року Верховна Рада України ухвалила Закон України "Про основні засади державної кліматичної політики", який встановлює ціль для України – досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Відповідна ціль для енергетичного сектору також передбачена Енергетичною стратегією України на період до 2050 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 року № 373. Окрім того, в Енергетичній стратегії зазначено, що робота вугільної генерації буде поступово скорочуватися до повного виведення її з експлуатації у 2035 році.

Визначення загальнонаціональної цілі НВВ2 України на основі сценарного моделювання, а також реалізація заходів з досягнення цілі НВВ2 ускладнюються частковою обмеженістю статистичної інформації у зв'язку з тимчасовою окупацією Росією частини територій України. Високий рівень невизначеності щодо поточних і прогнозованих обсягів викидів та абсорбції ПГ позначився на можливостях визначення амбітних і здійснених цілей НВВ України до 2035 року.

Після відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів, НВВ2 України буде скориговано на основі верифікованої інформації.

Подання Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди

Відповідно до пункту 8 статті 4 Паризької угоди, згідно з яким "всі Сторони повинні надавати інформацію, необхідну для забезпечення ясності, прозорості та розуміння", рішення 1/CP.21, відповідних рішень Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Паризької угоди (СМА), та пункту 2 рішення 6/СМА.3.

1. Кількісна інформація про референтну базу обрахунку (у тому числі базовий рік)	
a. Референтний(і) рік(и), базовий(і) рік(и), референтний(і) період(и) або інша(і) база(и) обрахунку	1990 рік
b. Кількісна інформація про референтні показники, їхні значення у референтному році (роках), базовому році (роках), референтному періоді (періодах) або іншій базі обрахунку, а також у цільовому році	Референтним показником є викиди ПГ за 1990 рік, що оцінюються національним звітом про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ. За даними національного звіту про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ за 1990 – 2022 роки, загальні викиди ПГ з урахуванням абсорбції в базовому році становлять 915,5 млн CO ₂ -еквіваленту
c. Щодо стратегій, планів та заходів, вказаних у пункті 6 статті 4 Паризької Угоди, або політик та заходів як складових національно визначених внесків, якщо пункт 1(b) вище не застосовується, Сторони надають іншу відповідну інформацію	Н/З
d. Цільовий показник відносно базового показника, виражений	Скорочення загальних викидів ПГ з урахуванням абсорбції у 2035 році на 68-73% від рівня викидів 1990 року

кількісно, наприклад, у відсотках або обсягах скорочення	
е. Інформація щодо джерел використаних для кількісної оцінки обсягів викидів ПГ у референтному(них) році(роках)	Поточні оцінки обсягів викидів ПГ у базовому та цільовому році базуються на національному звіті про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ за 1990 – 2022 роки, поданому до Секретаріату РКЗК ООН у грудні 2024 року
ф. Інформація про обставини, за яких Сторона може оновити значення референтних показників	Значення референтного показника загальних викидів ПГ за базовий рік переглядається відповідно до вказівок рішення 18/СМА.1 та методологічних рекомендацій Керівних принципів Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату (далі – МГЕЗК)
2. Часові рамки та/або період імплементації	
а. Часові рамки та/або період імплементації, включаючи терміни початку та закінчення, згідно з будь-яким подальшим відповідним рішенням, прийнятим СМА	1 січня 2031 року – 31 грудня 2035 року
б. Спосіб встановлення цілі: ціль за рік чи ціль за період	Ціль НВВ2 України встановлена як ціль у 2035 році
3. Масштаб та охоплення	
а. Загальний опис цілі	Скорочення загальних викидів ПГ з урахуванням абсорбції сумарно за всіма секторами економіки порівняно з базовим роком. НВВ2 України охоплює територію країни у міжнародно визнаних кордонах. НВВ2 України

	<p>буде скориговано після відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів відповідно до оновлених та верифікованих даних</p>
<p>б. Сектори, гази, категорії та пули, на які поширюється визначений на національному рівні внесок, у тому числі відповідно до рекомендацій МГЕЗК</p>	<p>Охоплені гази: всі парникові гази, які не регулюються Монреальським протоколом – двоокис вуглецю (CO₂), метан (CH₄), закис азоту (N₂O), гідрофторуглеводні (HFC), перфторуглеводні (PFC), гексафторид сірки (SF₆), трифторид азоту (NF₃).</p> <p>Охоплені сектори економіки: енергетика; промислові процеси та використання продукції; сільське господарство, землекористування, зміни у землекористуванні та лісове господарство (ЗЗЗЛГ); відходи.</p> <p>Відсоток охоплення викидів ПГ: 100 %</p>
<p>с. Як були враховані Стороною пункти 31(с) та (d) рішення 1/СР.21</p>	<p>Україна включає всі категорії антропогенних викидів та абсорбції ПГ відповідно до методології та загальних метрик МГЕЗК, повністю враховуючи пункти 31(с) та (d) рішення 1/СР.21</p>
<p>д. Супутні вигоди від запобігання зміні клімату, що є результатом реалізації Стороною заходів з адаптації та/або планів економічної диверсифікації, включаючи опис конкретних проектів, заходів та ініціатив в рамках реалізації Стороною заходів з адаптації та/або планів економічної диверсифікації</p>	<p>Н/З</p>
<p>4. Процес планування</p>	
<p>а. Інформація щодо процесу планування, в рамках якого Сторона здійснювала розробку свого національно визначеного внеску, а також щодо відповідних планів реалізації, включаючи:</p>	

<p>(i) Внутрішні інституційні механізми, участь громадськості та взаємодія місцевими громадами та корінними народами з урахуванням гендерних аспектів</p>	<p>Внутрішня інституційна структура: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля) є центральним органом виконавчої влади в Україні, одним з основних завдань якого є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері зміни клімату і виконання вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Кіотського протоколу до неї та Паризької угоди. Міндовкілля відповідає за координацію зусиль на національному рівні з розробки та впровадження НВВ, а також за моніторинг та звітність щодо викидів ПГ в Україні.</p> <p>Засадничим документом національного кліматичного врядування в Україні є Закон України "Про основні засади державної кліматичної політики". Закон встановлює мету з досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року.</p> <p>На національному рівні Кабінет Міністрів України визначає основні напрямки кліматичної політики та затверджує національні кліматичні стратегічні документи. Інші центральні органи виконавчої влади відповідають за інтеграцію національної кліматичної політики у галузеву політику.</p> <p>Регіональні та місцеві органи влади в Україні слугують регіональними інституціями для реалізації національної кліматичної політики на регіональному рівні та трансформації національної політики і стратегій у дієві місцеві заходи. Вони відповідальні за інтеграцію кліматичних цілей у регіональне та місцеве планування, впровадження заходів з пом'якшення та адаптації до зміни клімату, надання кліматичних даних та мобілізацію ресурсів.</p> <p>Як центральні, так і місцеві органи виконавчої влади дотримуються добре налагодженої та функціональної процедури залучення громадськості до розробки, перегляду та/або ухвалення всіх нормативно-правових актів. Така процедура передбачає, серед іншого, своєчасне</p>
---	--

	оприлюднення проектів нормативних документів на офіційних вебсайтах, проведення публічних та особистих консультацій, збір та опрацювання пропозицій і коментарів від зацікавлених сторін, створення спеціальних робочих груп
(ii) Контекстуальні обставини, в тому числі:	
<i>a. Національні обставини, такі як географія, клімат, економіка, проблеми сталого розвитку та боротьби з бідністю</i>	<p>Україна розташована у Східній Європі і є однією з найбільших країн континенту за площею (603 628 км²). Ліси в Україні займають близько 16% території країни. Природоохоронні території становлять 6% території країни, а сільськогосподарські землі – близько 68%.</p> <p>Номинальний ВВП у 2023 році становив близько 178,34 млрд доларів США, а ВВП на душу населення – близько 5070 доларів США.</p> <p>Агресивна війна Росії проти України залишається головною перешкодою для сталого розвитку України та досягнення її кліматичних цілей. Через масові руйнування економіки та природних екосистем, спричинені війною, дії України у сфері сталого розвитку також спрямовані на стале та зелене відновлення. Екологічна безпека та відновлення довкілля є ключовими пріоритетами для українського народу, бізнесу та Уряду</p>
<i>b. Найкращі практики та досвід, пов'язані з розробкою національно-визначеного внеску;</i>	Незважаючи на велику невизначеність, спричинену агресивною війною Росії проти України, Україна застосувала найкращі міжнародні практики моделювання при підготовці НВВ2. Моделювання охоплювало всі сектори економіки і дозволило розробити різні сценарії економічного розвитку, оцінити вплив існуючих кліматичних та енергетичних планів і стратегій, а також спланувати додаткові необхідні політики та заходи з безпеки, відновлення та розвитку
<i>c. Інші контекстуальні вимоги та пріоритети, визначені при</i>	Н/З

<i>приєднанні до Паризької угоди</i>	
b. Інформація від Сторін, включаючи організацій з регіональної економічної інтеграції та їхніх держав-членів, які досягли домовленості щодо спільних дій відповідно до пункту 2 статті 4 Паризької угоди, щодо Сторін, які домовилися про спільні дії, а також умов таких домовленостей відповідно до пунктів 16-18 статті 4 Паризької угоди	Н/З
c. Яким чином при підготовці Стороною свого НВВ були враховані результати Глобального підбиття підсумків впровадження Паризької угоди відповідно до пункту 9 статті 4 Паризької угоди	Розробка НВВ2 України ґрунтувалася на результатах першого Глобального підбиття підсумків впровадження Паризької угоди (рішення 1/СМА.5). Відповідно до рішення 1/СМА.5, НВВ2 України є загальноекономічною ціллю щодо скорочення викидів ПГ, що охоплює всі види ПГ, сектори та категорії, у тому числі сектори та види діяльності, перелічені у пунктах 28-29 зазначеного рішення
d. Інформація від Сторін, НВВ яких відповідно до статті 4 Паризької угоди містять заходи з адаптації та/або плани економічної диверсифікації, реалізація яких сприятиме отриманню супутніх позитивних ефектів у сфері пом'якшення зміни клімату відповідно до пункту 7 статті 4 Паризької угоди:	
(i) Як економічні та соціальні наслідки від реалізації заходів реагування були враховані при розробці НВВ	Н/З
(ii) Проекти, заходи та інша діяльність, які	Н/З

<p>мають бути реалізовані для сприяння отримання супутніх ефектів для пом'якшення зміни клімату, включаючи інформацію про плани з адаптації, які несуть супутні позитивні ефекти для пом'якшення зміни клімату і можуть охоплювати такі ключові сектори, як енергетичні ресурси, водні ресурси, прибережні ресурси, населені пункти та міське планування, сільське та лісове господарство; та заходи з економічної диверсифікації, які можуть охоплювати такі сектори, як видобувна та переробна промисловість, енергетика, транспорт та зв'язок, будівництво, туризм, операції з нерухомістю, сільське господарство та рибальство</p>	
--	--

5. Припущення та методологічні підходи, що були використані для оцінки та обліку антропогенних викидів парникових газів та їх абсорбції:	
<p>a. Припущення та методологічні підходи, що були використані для обліку антропогенних викидів та абсорбції парникових газів у НВВ Сторони відповідно до пункту 31 рішення 1/СР.21, методичних рекомендацій з обліку, схвалених СМА</p>	<p>Відповідно до пункту 31 рішення 1/СР.21, Україна застосовує підхід порівняння сумарних викидів ПГ в цільовому році до сумарних викидів ПГ в базовому році для оцінки та обліку викидів та абсорбції ПГ, у відповідності з рішенням 1/СР.21 та інших рекомендацій затверджених СМА</p>
<p>b. Припущення та методологічні підходи, що були використані для обліку ефектів від реалізації політик, заходів або стратегій в НВВ</p>	<p>Н/З</p>
<p>c. Інформація щодо способу врахування Стороною існуючих методів та керівних принципів згідно з Конвенцією для обліку антропогенних викидів та абсорбції відповідно до пункту 14 статті 4 Паризької угоди</p>	<p>Україна використовує методології, що відповідають вказівкам Керівних принципів національних інвентаризацій ПГ (МГЕЗК 2006 рік) та рішення 18/СМА.1 для підготовки національного звіту про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ поглиначами, з метою сприяння екологічній цілісності, прозорості, точності, повноті, порівнянності та узгодженості, а також забезпечення уникнення подвійного обліку, відповідно до керівних принципів, ухвалених СМА згідно пункту 14 статті 4 Паризької угоди</p>
<p>d. Методології та метрики МГЕЗК, що були використані для оцінки антропогенних викидів та поглинання парникових газів</p>	<p>Для підготовки національного звіту про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ Україна використовує методології, що відповідають вказівкам Керівних принципів національних інвентаризацій ПГ (МГЕЗК 2006 рік) та рішення 18/СМА.1. Україна</p>

	<p>також використовує національні методології, узгоджені з Поправками 2019 року до Керівних принципів національних інвентаризацій ПГ (МГЕЗК 2006 рік).</p> <p>Відповідно до рішення 18/СМА.1, застосовуються коефіцієнти 100-річного потенціалу глобального потепління (GWP) відповідно до П'ятої оціночної доповіді МГЕЗК.</p>
<p>е. Припущення, методології та підходи, що стосуються конкретних секторів, категорій або видів діяльності, які відповідають рекомендаціям МГЕЗК, включаючи:</p>	
<p>(i) Підхід, що був використаний для обліку викидів та подальшого поглинання від природних порушень на землях під управлінням</p>	<p>Всі викиди та подальше поглинання від природних порушень на землях під управлінням, оцінені відповідно до Керівних принципів національних інвентаризацій ПГ (МГЕЗК 2006 рік) та рішення 18/СМА.1, включені в сумарні національні викиди та поглинання ПГ</p>
<p>(ii) Підхід, що був використаний для обліку викидів та поглинання при заготовленні продукції з деревини</p>	<p>Зміни запасів вуглецю в заготовленій деревині оцінюються на основі виробничого підходу відповідно до Керівних принципів національних інвентаризацій ПГ (МГЕЗК 2006 рік) та рішення 18/СМА.1</p>
<p>(iii) Підхід, що був використаний для врахування вікової структури лісів</p>	<p>Оцінка викидів та поглинань ПГ від лісів враховує ефект вікової структури лісів відповідно до методів, що використовуються при підготовці національного звіту про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ</p>
<p>ф. Інші припущення та методологічні підходи, що були використані при розробці НВВ та оцінці обсягів викидів і поглинання, включаючи:</p>	

<p>(i) За яким підходом були визначені референтні показники, базові рівні та/або референтні рівні, у тому числі референтні рівні для конкретних секторів, категорій або видів діяльності, включаючи, наприклад, ключові параметри, припущення, визначення, методологічні підходи, джерела даних та використані моделі</p>	<p>Моделювання викидів ПГ включало розробку трьох прогностичних сценаріїв до 2050 року, узгоджених з моделюванням для Довгострокової стратегії низьковуглецевого розвитку.</p> <p>Сценарні прогнози викидів ПГ були розроблені з використанням декількох математичних моделей, у тому числі моделі енергетичної системи TIMES-Україна для секторів "Енергетика" та "Промислові процеси" (відповідно до категорій МГЕЗК), моделі балансу мас для сектору "Відходи" та спеціального інструментарію імітаційного моделювання для секторів "Сільське господарство" та "ЗЗЗЛГ".</p> <p>Референтне значення викидів ПГ за базовий рік використано із національного звіту про інвентаризацію антропогенних викидів із джерел викидів ПГ та видалення ПГ (дивись пункт 1 (b) та 1 (e))</p>
<p>(ii) У разі включення до НВВ інших забруднень окрім парникових газів, інформація щодо припущень та методологічних підходів, що були використані для оцінки таких забруднень</p>	<p>Н/З</p>
<p>(iii) Для факторів впливу на клімат, включених до НВВ, які не охоплені керівними принципами МГЕЗК, інформація щодо способів оцінювання таких факторів впливу на клімат</p>	<p>Н/З</p>

(iv) Інша технічна інформація, у разі необхідності	Супровідна інформація з розробки НВВ2, включаючи технічні звіти та результати громадських консультацій, розміщена на офіційному вебсайті Міндовкілля: https://mepr.gov.ua .
g. Інформація щодо намірів добровільної співпраці відповідно до статті 6 Паризької угоди	Україна планує досягти своєї мети НВВ2 шляхом реалізації внутрішньої політики та заходів. Водночас, Україна має намір брати участь у ринкових механізмах статті 6 Паризької угоди, як Сторона на території якої реалізуються проекти в рамках механізмів статті 6 Паризької угоди. Україна вже співпрацює зі Швейцарією та Японією в рамках механізмів статті 6 Паризької угоди.
6. Наскільки Сторона вважає, що її НВВ є справедливим та амбітним з урахуванням національних обставин	
a. Наскільки Сторона вважає, що її НВВ є справедливим та амбітним з урахуванням національних обставин	<p>Україна вже зробила значний внесок у скорочення глобальних викидів ПГ. Починаючи з 1990 року, Україна вже кумулятивно скоротила викиди ПГ на 15,2 млрд тонн CO₂-еквіваленту станом на 2022 рік.</p> <p>Скорочення викидів ПГ супроводжувалося значними економічними структурними змінами, які, однак, спричинили економічний спад і зменшення чисельності населення, а також характеризувалися проблемами соціального розвитку та зниженням добробуту населення.</p> <p>Незважаючи на агресивну війну Росії проти України, НВВ2 України встановлює більш амбітні цілі зі скорочення викидів ПГ порівняно з Оновленим національно визначеним внеском України до 2030 року</p>
b. Врахування принципів справедливості та рівності	НВВ2 України узгоджується з глобальними зусиллями щодо пом'якшення зміни клімату, спрямованими на обмеження глобального потепління до рівня, значно нижчого за 2°C. НВВ2 України узгоджується з метою досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року,

		встановленою Законом України "Про основні засади державної кліматичної політики"
с. Як враховані Стороною вимоги пункту 3 статті 4 Паризької угоди		Цілі України щодо скорочення викидів демонструють прогрес у виконанні статті 2 Паризької угоди. Перший цільовий показник скорочення викидів, зафіксований в Очікуваному національно визначеному внеску України, містив мету не перевищити 60% від рівня викидів 1990 року у 2030 році. В Оновленому національно визначеному внеску України, поданому у 2021 році до РКЗК ООН, було встановлено більш амбітну мету – скорочення викидів ПГ на 65% до 2030 року порівняно з рівнем 1990 року. Незважаючи на військову агресію та повномасштабне вторгнення Російської Федерації, а також необхідність відновлення та розбудови української економіки та інфраструктури, мета України щодо скорочення викидів до 2035 року демонструє подальше підвищення амбіцій у боротьбі зі зміною клімату
д. Як враховані Стороною вимоги пункту 4 статті 4 Паризької угоди		Україна дотримується вимог цього положення, приймаючи загальноєкономічний цільовий показник
е. Як враховані Стороною вимоги пункту 6 статті 4 Паризької угоди		Н/З
7. Як НВВ сприяє досягненню цілей Конвенції, визначених у статті 2		
а. Як НВВ сприяє досягненню мети Конвенції, викладеної в статті 2		Україна зобов'язується скоротити викиди ПГ (включаючи ЗЗЗЛГ) у 2035 році на 68-73% від рівня 1990 року і тим самим зробити свій внесок в утримання зростання середньої глобальної температури на рівні значно нижче 2°C. Зобов'язання демонструє прогрес у скороченні викидів ПГ порівняно з попереднім Оновленим національно визначеним внеском України до 2030 року. Крім того, воно забезпечує низький

	рівень викидів ПГ, який не загрожує виробництву продовольства в Україні та дозволяє українській економіці розвиватися у сталий спосіб, включаючи подальшу зелену відбудову та відновлення економіки
б. Як НВВ сприяє виконанню пункту 1(а) статті 2 та пункту 1 статті 4 Паризької угоди	НВВ2 України узгоджується з траєкторією досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2050 року
